

Rastande fåglar vid Varnumsvikens inre delar 2009

Av

Lars-Peter Jansson

Rastande grågäss och kanadagäss hösten 2009. © Lars-Peter Jansson.

Kristinehamn 2009

Rastande fåglar vid Varnumsvikens inre delar 2009

Syfte

Miljö- och byggnadsnämnden har givit mig uppdraget att inventera de rastande fåglarnas förekomst vid Varnumsvikens inre delar. Jag har även fr o m 2009 ett tillsynsansvar för det sedan 2008 inrättade fågelskyddsområdet vid inre delen av viken. För att få en klar bild av fågelförekomsten vid viken vill nämnden komplettera tidigare häckfågelinventeringar (Carlsson 1976, 1996, 1997 och 2000) samt sammanställning över rastande fåglar vid Varnumsvikens inre delar (Jansson 1997-2000, 2004, 2005, 2006, 2007 och 2008).

Metod

Registreringen av antalet rastande våtmarksberoende fåglar har i huvudsak skett från två fasta observationspunkter. Observationerna har gjorts från järnvägsviadukten vid Östervik och från fågelplattformen vid Gustavsvik (se bifogad karta). Fördelen med fasta observationspunkter är att det är lätt att göra uppföljande räkningar vid en senare tidpunkt. Risken för störningar av häckande strandängsfåglar är dessutom obefintlig. Nackdelen är att maxsiffrorna för t.ex. rastande vadare ofta blir för låga, eftersom dessa fåglar ofta befinner sig i strandängsvegetationen och är därmed svåra att räkna.

Inventeringen har skett under våren (januari-juni) och hösten (juli-december) 2009. Vid inventeringstillfällens har jag använt mig av handkikare (Swarovski 8,5x42) och tubkikare (Swarovski 20-60x80 och 30x vidvinkelokular). Samtliga fågelarter har registrerats (se tabell 2), dock har antalsmässigt focus lagts på våtmarksberoende fåglar som utnyttjar vattenområdet och strandängarna för födosök och vila (se tabell 1). Gränsen för det inventerade området överensstämmer med gränsen för skötselplaneområdet.

Presentation

Jag har valt att presentera inventeringen i två tabeller och en karta.

Tabell 1 redovisar de våtmarksberoende arternas maxsiffror under våren och hösten 2009. Maxsiffror under 2004-2008 har tagits med som jämförelse.

Tabell 2 redovisar samtliga observerade fågelarter under 2009. Detta rör sig om fåglar som häckar, tillfälligt rastar eller sträcker över området.

Kartan visar på de områden vid Varnumsvikens inre delar som utnyttjas av gässen för födosök och vila, samt gränsen för fågelskyddsområdet och skötselplaneområdet. De två observationsplatserna är markerade med en svart punkt.

Sammanfattning

Som framgår av tabell 2 har det setts 148 fågelarter under 2009 inom skötselplaneområdet vid Varnumsviken. Detta skall jämföras med 150 fågelarter 2008. Antalet observerade fågelarter har varit ganska konstant, ca 150 fågelarter varje år, under de sex år inventeringen nu pågått.

Bland de cirka 150 fågelarter som ses varje år i området, finns det också en del fågelarter som inte är så vanliga i Kristinehamns kommun. Dessa arter har i tabell 2 markerats med fet kursiverad text.

Fågelskyddet vid Varnumsvikens inre delar trädde i kraft 2008 och omfattar perioden 1 mars – 31 oktober. Det skyddade området är skyltat, utom i vattenområdet, och områdets gränser framgår av kartbilagan.

Några få överträdelser har registrerats under året enl. följande:

- En plastbåt med utombordare låg längst in i viken vid stranden under en dag.
- Vid två andra tillfällen har båtar varit inne i fågelskyddsområdet. Dessa har överskridit gränsen i vattenområdet. Denna gräns är tyvärr inte skyltad ännu. En uppskyltning av fågelskyddets gräns i vattenområdet skulle vara önskvärd.
- En lös hund sprang ut på strandängarna och skrämde både betande boskap och gäss.

Den nya gång- och cykelvägen längs inre delen av Varnumsviken utgör också gränsen mot fågelskyddsområdet i form av ett staket i kanten av betesmarken. Vägen nyttjas flitigt och en del stannar till vid järnvägsviadukten för en paus och tar del av den information som finns där. De jag talat med är enbart positiva till fågelskyddet och tycker att det är trevligt med alla fåglarna och de betande djuren på strandängarna.

Översträckande storskarvar vid Varnumsviken. © Lars-Peter Jansson.

Tabell 1. De rastande våtmarksberoende fågelarternas maxsiffror under våren och hösten 2009 samt maxsiffror för 2004-2008 som jämförelse. Där rutorna lämnats tomma i tabellen saknas inventeringsunderlag.

Art	Våren 2009	Hösten 2009	Våren 2004-2008	Hösten 2004-2008
Knölsvan	3	2	3	8
Mindre sångsvan			1	
Sångsvan	23	4	123	63
Sädgås	2	1	41	3
Spetsbergsgås	3		5	1
Bläsgås	2		2	3
Grågås	240	1050	166	2530
Kanadagås	120	300	400	700
Vitkindad gås	5	3	3	
Prutgås	1			
Gravand	1		1	1
Bläsand	12	5	28	12
Snatterand			2	
Kricka	46	25	200	38
Gräsand	30	20	150	30
Stjärtand		1	7	1
Ärta	5		4	
Skedand			4	1
Brunand	1		3	1
Vigg	25	68	70	300
Knipa	30	6	327	10
Salskrake			2	2
Småskrake	1		6	
Storskrake	6	11	40	14
Skäggdopping	20	30	28	70
Rördrom	1		1	1
Gråhäger	3	3	8	8
Vattenrall			1	1
Småfläckig sumphöna	1		1	
Sothöna	8	10	20	20
Trana	10	24	310	11
Strandskata	2		2	
Mindre strandpipare	4	2	4	3
Större strandpipare	1		2	2
Ljungpipare		2	80	4
Tofsvipa	50	240	180	410
Mosnäppa	6		6	
Spovsnäppa		7		
Kärrensäppa		28		1
Brushane	6	1	30	6
Dvärgbeckasin		1		
Enkelbeckasin	10	155	22	48
Dubbelbeckasin	2		1	
Rödspov			1	
Myrspov	7		2	
Småspov	6		15	
Storspov	359	6	155	3
Svartsnäppa	2	2	5	1
Rödbena	3	1	6	2
Gluttsnäppa	2	2	8	3
Skogssnäppa	5	2	3	2
Grönbena	15	5	25	11
Drillsnäppa	3	2	10	2
Dvärgmås			27	
Skrattmås	500	40	800	50
Svarttärna			1	

Tabell 2. Observerade fågelarter vid Varnumsvikens inre delar 2009. Ovanligare arter har markerats med fet kursiverad stil.

Knölsvan	<i>Pilgrimsfalk</i>	Gröngöling	Grå flugsnappare
Sångsvan	<i>Småfläckig sumphöna</i>	Spillkråka	Svartvit flugsnappare
Sädgås	Sothöna	Större hackspett	Stjärtmes
<i>Spetsbergsgås</i>	Trana	Mindre hackspett	Entita
<i>Bläsgås</i>	Strandskata	Sånglärka	Talltita
Grågås	Mindre strandpipare	Backsvala	Blåmes
Kanadagås	Större strandpipare	Ladusvala	Talgoxe
<i>Vitkindad gås</i>	Ljungpipare	Hussvala	Nötväcka
<i>Prutgås</i>	Tofsvipa	Trädpiplärka	Trädkrypare
<i>Gravand</i>	Mosnäppa	Ängspiplärka	Törnskata
Bläsand	<i>Spovsnäppa</i>	Gulärkla	Varfågel
Kricka	Kärrensäppa	Sädesärkla	Nötskrika
Gräsand	Brushane	Sidenssvans	Skata
Stjärtand	<i>Dvärgbeckasin</i>	Gärdsmyg	Nötkråka
<i>Årta</i>	Enkelbeckasin	Järnsparv	Kaja
Brunand	<i>Dubbelbeckasin</i>	Rödhake	Råka
Vigg	Morkulla	<i>Blåhake</i>	Kråka
Knipa	<i>Myrspov</i>	Rödstjört	Korp
Småskrake	Småspov	Buskskvätta	Stare
Storskrake	Storspov	Stenskvätta	Gråsparv
Smålom	Svartsnäppa	Ringtrast	Pilfink
Skäggdopping	Rödbena	Koltrast	Bofink
Storskarv	Gluttsnäppa	Björktrast	Bergfink
Rördrom	Skogssnäppa	Taltrast	Grönfink
Gråhäger	Grönbena	Rödvingetrast	Steglits
Bivråk	Drillsnäppa	Dubbeltrast	Grönsiska
<i>Röd glada</i>	Skrattmås	Sävsångare	Hämpling
<i>Havsörn</i>	Fiskmås	Rörsångare	Vinterhämpling
Brun kärrhök	Gråtrut	<i>Trastsångare</i>	Gråsiska
Blå kärrhök	Havstrut	Härmsångare	Mindre korsnäbb
Duvhök	Fisktärna	Ärtsångare	<i>Rosenfink</i>
Sparvhök	Silvertärna	Törnsångare	Domherre
Ormvråk	Tamduva	Trädgårdssångare	Gulsparv
Fjällvråk	Skogsduva	Svarthätta	Sävsparv
Fiskgiuse	Ringduva	Grönsångare	
Tornfalk	Gök	Gransångare	
Stenfalk	Kattuggla	Lövsångare	
Lärkfalk	Tornseglare	Kungsfågel	

Karta över Varnumsvikens inre delar

